

REJESTRACJA URODZEŃ

Poprawa dostępu dzieci do obywatelstwa i zapobieganie
bezpaństwowości

[Na czym polega problem?](#)

[Co mogę zrobić jako osoba bezpośrednio pracująca z uchodźcami?](#)

[Co musi się zmienić na poziomie polityki?](#)

[Więcej informacji ogólnych i dodatkowe źródła](#)

NA CZYM POLEGA PROBLEM?

Niezarejestrowanie urodzin dziecka może **narażać dziecko na ryzyko** i spowodować **poważne naruszenie praw człowieka**.

- Dziecko, którego urodzenie nie jest zarejestrowane stanowi ryzyko nieuznania go jako obywatela żadnego z państw. Takie dziecko nie będzie miało prawa do edukacji, świadczeń socjalnych i zdrowotnych.
- Dziecko-uchodźca, którego narodziny nie były zarejestrowane, najprawdopodobniej nie będzie mogło otrzymać dokumentów podróży ani nie będzie mogło legalnie przekroczyć granicy. Jest to narażenie dziecka na wyższe ryzyko podczas niebezpiecznych podróży w celu dotarcia do bezpiecznego kraju.
- Dziecko, które jest bezpaństwowym uchodźcą, może być narażone na większe ryzyko życia w skrajnym ubóstwie przez dłuższy czas oraz, aby przeżyć, jest zmuszone do uczestnictwa w wyzysku: handlem ludźmi, pracą dzieci, małżeństwem dzieci, zostanie dziecięcym żołnierzem lub innych.

CO MOGĘ ZROBIĆ JAKO OSOBA BEZPOŚREDNIO PRACUJĄCA Z UCHODźCAMI?

Oto cztery czynności: **Rozpoznaj, zarejestruj, skieruj i czytaj!**

1. [Rozpoznaj](#) ryzyko bezpaństwowości

Podczas rejestracji dziecka starającego się o azyl, nie przyjmuj, że dziecko ma takie same obywatelstwo jak rodzice dziecka lub obywatelstwo kraju, w którym się urodziło. Miej na uwadze rejestrację urodzeń oraz z wyczuciem zadaj pytania, które pomogą w wykryciu ryzyka bezpaństwowości. Na przykład:

- Czy urodzenie dziecka zarejestrowano? Czy można było zarejestrować urodzenie dziecka, biorąc pod uwagę sytuację związaną z byciem uchodźcą (np. ze względu na urodzenie dziecka w drodze lub dlatego, że zarejestrowanie wymaga kontaktu z władzami państwa, z którego uciekano)? **[Uwaga: od uchodźców nie można wymagać kontaktu z władzami kraju, w którym obawiają się prześladowań]**
- Czy dziecko posiada akt urodzenia? Czy akt urodzenia można pozyskać?
- Czy wydano akt urodzenia, i czy jest on dowodem obywatelstwa?
- Jeżeli dziecko posiada akt urodzenia, czy zawiera on dane obojga rodziców? Jeżeli nie, czy może to być przyczyną nieuznania obywatelstwa dziecka, które byłoby identyczne z obywatelstwem któregoś z rodziców?

- Czy matka dziecka spotkała się z problemami przy rejestrowaniu jego urodzenia, ponieważ jest kobietą? Czy pochodzi ona lub znajduje się aktualnie w kraju, w którym kobietom nie przyznaje się takich samych praw jak mężczyznom do przekazania obywatelstwa dziecku?

Więcej pytań jest dostępnych tutaj: [Rozpoznawanie bezpieczeństwa: Pytania pomagające określić stopień \(ryzyka\) bezpieczeństwa dziecka](#)

2. [Zarejestruj brak rejestracji urodzenia i możliwą bezpieczeństwo](#)

Jeśli rozpoznasz, że narodziny dziecka nie zostały zarejestrowane i/lub występuje ryzyko bezpieczeństwa tego dziecka, odnotuj tę ważną informację w każdym dokumencie i formularzu, dotyczącym tego dziecka. Nie notuj żadnej domniemanej narodowości w żadnym dokumencie, ani formularzu, chyba, że istnieje dowód na to jaką narodowość posiada dziecko. Jeśli formularz nie zawiera pól pozwalających na dokładne zapisanie informacji o bezpieczeństwie, należy zanotować je w dowolnym miejscu na formularzu, aby istniał zapis i poinformuj o tym osobę, której to dotyczy ponieważ może się to okazać istotne w przyszłości. Zachowaj również kopie wszelkich istotnych dokumentów w pliku, aby były one dostępne w razie potrzeby.

3. [Skieruj po specjalistyczną poradę, pomoc i informację](#)

Dowiedz się, czy będzie możliwość rejestracji urodzin dziecka i przekaz sprawę do organizacji w kraju, w którym pracujesz, specjalizujących się w prawach dziecka, bezpieczeństwie i narodowości. Niektórzy z [naszych członków](#) mogą służyć pomocą. Udostępnij ulotkę opublikowaną przez urząd stanu cywilnego lub innych istotnych instytucji w kraju, w którym pracujesz, np. [ulotkę opublikowaną przez Wysokiego Komisarza ONZ ds. Uchodźców \(UNHCR\) dla Bośni i Hercegowiny](#). Pobierz nasz [przewodnik/plakat](#) dla osób pomagających uchodźcom oraz nasz [krótki poradnik](#) dla uchodźców i osób ubiegających się o azyl.

4. [Przeczytaj o rejestracji urodzeń oraz bezpieczeństwie](#)

Poniżej umieszczono dodatkowe informacje. Znacznie więcej znajduje się na naszych stronach internetowych (łącza zamieszczono poniżej). Dowiedz się więcej o rejestracji urodzeń oraz zapobieganiu bezpieczeństwu dzieci tutaj:

- Oglądaj nasze [webinarium na temat rejestracji urodzeń oraz zapobieganiu bezpieczeństwu](#).
- Stateless Journeys (Podróże Bezpaństwowców): [Rejestracja urodzeń](#) oraz [prawa dziecka](#)
- Tematyczny briefing Europejskiej Sieci na rzecz Bezpaństwowców (ENS) [Rejestracja urodzeń oraz zapobieganie bezpieczeństwu w Europie: identyfikacja dobrych praktyk oraz trudności](#)
- [Briefing UNHCR: Rejestracja urodzeń](#)
- [UNICEF: Czym jest rejestracja urodzeń i dlaczego jest ważna?](#)
- UNHCR oraz UNICEF: [Uwaga dotycząca dyskryminacji ze względu na płeć w procesie rejestracji urodzeń](#)

CO MUSI SIĘ ZMIEŃĆ NA POZIOMIE POLITYKI?

- Państwa powinny zagwarantować wszystkim dzieciom, niezależnie od statusu imigracyjnego lub obywatelstwa/narodowości ich rodziców, natychmiastowy, bezpłatny i powszechny dostęp do rejestracji urodzeń i świadectw urodzenia ustanawiających tożsamość prawną i więzi rodzinne w momencie rejestracji. Dokument potwierdzający urodzenie powinien być wydawany dla wszystkich dzieci, które urodziły się w drodze i nie mogły być zarejestrowane w czasie podróży.
- Rejestratorzy urodzeń, podejmujący decyzje dotyczące narodowości, pracownicy socjalni pracujący z dziećmi, sędziowie i inni odpowiedni urzędnicy **powinni przejść szkolenie na temat bezpieczeństwa dzieci**.
- **Przeszkody do zarejestrowania urodzenia i otrzymanie przez dziecka narodowości powinny zostać wyeliminowane**, np. uciążliwe wymagania dot. dowodów, za drogie opłaty, zachowania dyskryminujące, skomplikowane procedury, dane przekazywane dla urzędników ds. imigracji ze szpitali i od rejestratorów urodzeń.
- Państwa powinny wprowadzić pełne gwarancje prawne w swoich przepisach dotyczących obywatelstwa w celu odniesienia się do wszystkich sytuacji, w których na ich terytorium mogą urodzić się dzieci nieposiadające narodowości. Tam, gdzie istnieją częściowe środki ochrony, powinny być one udoskonalone w celu zapobiegania bezpieczeństwu w każdym przypadku. Środki ochrony powinny być wdrożone w praktyce w celu zagwarantowania prawa dziecka do posiadania narodowości.

WIĘCEJ INFORMACJI OGÓLNYCH I DODATKOWE ŹRÓDŁA

Dzieci uchodźców, które urodziły się w drodze lub na uchodźstwie, mogą napotkać trudności podczas rejestracji urodzenia. W różnych krajach Europy istnieje inne prawo dotyczące rejestracji urodzeń. Wiele państw wymaga dowodu dotyczącego daty i miejsca urodzenia oraz przynajmniej dowodu tożsamości jednego z rodziców w celu zarejestrowania urodzenia. Często jednak rodzice nie posiadają dowodu na to, że ich dziecko urodziło się w drodze lub dlatego, że nie posiadają państwowości.

Skomplikowane, utrudnione procesy rejestracji urodzeń mogą pogarszać ryzyko bezpieczeństwa wśród dzieci uchodźców. Informacje narodowości rodziców są konieczne do ustalenia narodowości dziecka lub ryzyka bezpieczeństwa, ponieważ większość dzieci dziedziczy narodowość po jednym lub obojgu rodziców. Jednak wiele dzieci jest rejestrowanych jako posiadające tę samą narodowość, co ich rodzice bez jakiegokolwiek sprawdzenia, czy dziecko rzeczywiście posiada tę narodowość. Surowe wymogi, dotyczące dowodów w celu rejestracji urodzenia, karne grzywny i skomplikowane procedury sądowe w celu późniejszej rejestracji oraz wymogi prawne nakazujące powiadomienie władz o podejrzanych przypadkach dla urzędników rejestrujących mogą powstrzymać rodziców przed rejestracją urodzenia dziecka. Takie procedury podwyższają [ryzyko bezpieczeństwa dzieci w Europie](#).

Prawo międzynarodowe broni prawa dzieci do posiadania narodowości. Prawo każdego dziecka do posiadania narodowości jest wyraźnie ustanowione przez prawo międzynarodowe (np. artykuł 7 [Konwencji NZ o Prawach Dziecka](#), która obowiązuje każde państwo w Europie). [Prawo międzynarodowe](#) wymaga także, aby wszystkie państwa

zarządzały prawne środki bezpieczeństwa w celu zapobiegania bezpaństwowości, np. prawo dziecka, które w innym wypadku nie posiadałoby narodowości, do przyjęcia narodowości kraju, w którym się urodziło. Rejestracja urodzeń jest konieczna do nadania tożsamości prawnej oraz do zapobiegania bezpaństwowości dzieci. Akty urodzenia są także koniecznym dowodem w celu potwierdzenia narodowości.

Jedynie połowa krajów Europy posiada pełne środki bezpieczeństwa do ochrony przeciwko bezpaństwowości dzieci. W niektórych krajach prawo wyłącza wiele dzieci, ponieważ wymaga od rodzica lub dziecka posiadanie pełnego prawa do pobytu. W innych - prawo wymaga złożenia wniosku oraz uiszczenia opłaty. To nie pozwala wielu dzieciom na otrzymanie obywatelstwa. Urzędnicy, rodzice oraz dzieci często nie są świadomi tego, że istnieją środki bezpieczeństwa. Często również urzędnicy nie wdrażają środków bezpieczeństwa, ponieważ nie doszło do rozpoznania bezpaństwowości dziecka.

Dzieci, które nie mają przynależności państwowej i/lub nie istnieje dowód na ich narodowość, mogą doświadczyć trudności, włączając utrudniony dostęp do edukacji, świadczeń socjalnych oraz zdrowotnych. Mogą nie być w stanie podróżować poza swoim krajem zamieszkania, na przykład odwiedzać dziadków i innych krewnych. Gdy dzieci stają się dorośli, mogą doświadczyć kolejnych trudności: niemożności podjęcia zatrudnienia, podjęcia nauki w uczelni wyższej, wynajęcia mieszkania, zakupu nieruchomości lub wykonywania innych, niezbędnych czynności oraz są poddani wyższemu ryzyku wyzysku.

Uzyskaj więcej informacji

[European Network on Statelessness](#)

[Stateless Journeys](#) (Europejska Sieć na rzecz Bezpaństwowców - Podróże Bezpaństwowców)

[Indeks Bezpaństwowości](#)

[UNHCR's Ending Statelessness site](#) (strona UNHCR Koniec z Bezpaństwowością)

[UNHCR's Self-Study Module on Statelessness](#) (Moduł samokształcenia UNHCR dotyczący Bezpaństwowości)

[Institute on Statelessness and Inclusion](#) (Instytut ds. Bezpaństwowości i Integracji)

[Statefree](#) (strona organizacji Statefree)

Zapisz się na kurs w [Institute on Statelessness and Inclusion](#) (Instytucie ds. Bezpaństwowości i Inkluzji) lub na [University of Melbourne](#) (Uniwersytecie w Melbourne).

Európai szervezetek [kapcsolatba léphetnek az ENS-szel](#) képzési lehetőségekkel kapcsolatban. [Ugyancsak feliratkozhat a levelezőlistánkra/hirlevelünkre is](#), követhet minket a közösségi médiában és támogathatja

Organizacje w Europie mogą kontaktować się z [European Network on Statelessness](#) (Europejską Siecią na rzecz Bezpaństwowców, ENS) w sprawie możliwości szkoleniowych.

Możesz również [dołączyć do naszej listy mailingowej/biuletynu](#), śledzić nas w mediach społecznościowych i wesprzeć [kampanię Stateless Journeys](#) (Podróże Bezpaństwowców).

„ NIE CHODZILIŚMY DO SZKOŁY, PONIEWAŻ MUSIELIŚMY PRACOWAĆ Z WUJKIEM, ABY PRZEŻYĆ. NIE BYŁO TO ŁATWE. BYŁEM CZĘSTO ZATRZYMANY PRZEZ POLICJĘ I GROŻONO MI, ZE BĘDĘ ARESZTOWANY I DOSTANĘ KARĘ, GDYŻ NIE MIAŁEM DOWODU TOŻSAMOŚCI. ŻYŁEM W STRACHU.”

~ -RAMAN URODZONY I WYCHOWANY W SERBII JAKO BEZPAŃSTWOWIEC, ZANIM OTRZYMAŁ DOKUMENTY POTWIERDZAJĄCE JEGO NARODOWOŚĆ. (ŹRÓDŁO: UNHCR & UNICEF, ENDING CHILDHOOD STATELESSNESS IN EUROPE)